



REPUBLIKA E KOSOVËS
ZYRA E AUDITORIT TË PËRGJITHSHËM

Nr. i Dokumentit: 24.29.1-2013-08

RAPORTI I AUDITIMIT
PËR PASQYRAT FINANCIARE TË AUTORITETIT TË AVIACIONIT
CIVIL PËR VITIN E PËRFUNDUAR MË 31 DHJETOR 2013

Prishtinë, Qershor 2014

Zyra e Auditorit të Përgjithshëm kryen auditime të rregullsisë dhe të performancës. Auditori i Përgjithshëm, Lage Olofsson, është kreu i Zyrës së Auditorit të Përgjithshëm, i cili ka rreth 145 të punësuar. Auditori i Përgjithshëm dhe Zyra e Auditorit të Përgjithshëm janë të pavarur dhe certifikon rreth 90 Pasqyra Vjetore Financiare çdo vit, derisa ndërmarrin forma të tjera të auditimit.

Misioni ynë është që të kontribuojmë në menaxhim të shëndoshë financiar në administratë publike. Ne do të kryejmë auditime cilësore në përputhje me standardet e njohura ndërkombëtare të auditimit të sektorit publik dhe praktikat e mira evropiane. Ne do të ndërtojmë besim në shpenzimin e fondeve publike. Ne do të luajmë një rol aktiv në sigurimin e interesit të taksapaguesve dhe palëve tjerë të interesit në rritjen e llogaridhënies publike.

Raportet e nxjerra nga Zyra e Auditorit të Përgjithshëm promovojnë drejtpërdrejt llogaridhënien pasi që ato ofrojnë bazë për ti kërkuar llogari menaxherëve të çdo organizate buxhetore.

Auditori i Përgjithshëm ka vendosur në lidhje me opinionin e auditimit dhe raportin mbi Pasqyrat Vjetore Financiare të Autoritetit të Aviacionit Civil në konsultim me Ndhmës Auditorin e Përgjithshëm Ibrahim Gjylderen, i cili e ka mbikëqyrur auditimin.

Raporti dhe opinioni i lëshuar janë rezultat i auditimit të kryer nën menaxhimin e Drejtorit të Auditimit Valbon Bytyqi, i mbështetur nga Enver Boqolli (Udhëheqës Ekipi) dhe Arta Birinxhiku anëtare.

TABELA E PËRMBAJTJES

Përmbledhje e përgjithshme	4
1 Fushëveprimi i auditimit dhe metodologjia	6
2 Pasqyrat vjetore financiare dhe obligimet e tjera për raportimin e jashtëm	7
3 Rekomandimet e vitit paraprak	9
4 Menaxhimi Financiar dhe Kontrolli	10
Shtojca I: Shpjegim i llojeve të ndryshme të opinioneve të aplikuara nga ZAP	17
Shtojca II: Rekomandimet e vitit paraprak.....	20

Përmbledhje e përgjithshme

Hyrje

Ky raport përmbledh çështjet kryesore që dalin nga auditimi ynë i pasqyrave vjetore financiare për vitin 2013 – i cili e përcakton Opinionin e dhënë nga Auditori i Përgjithshëm. Unë do të doja të falënderoja Drejtorin e Përgjithshëm të Autoritetit të Aviacionit Civil dhe stafin e tij për ndihmën e tyre gjatë procesit të auditimit.

Ekzaminimi i Pasqyrave Vjetore Financiare për vitin 2013 ishte ndërmarrë në përputhje me standardet e njohura ndërkombëtare të auditimit të Sektorit Publik të nxjerra nga INTOSAI. Qasja jonë ka përfshirë testet dhe procedurat për të cilat ne menduam se ishin të nevojshme për të arritur në një opinion lidhur me pasqyrat financiare. Qasja e ndërmarrë e reflekton qasjen e paraqitur në Memorandumin e Planifikimit të auditimit të datës 18 dhjetor 2013.

Auditimi ynë fokusohet në:

- Pajtueshmërinë me kornizën e raportimit dhe rreziqet domethënëse për pasqyrat vjetore financiare të theksuara në memon e planifikimit të auditimit;
- Veprimet e ndërmarra ndaj rekomandimeve tona për vitin 2012 dhe atyre të mëhershme; dhe
- Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin e Brendshëm të Autoritetit të Aviacionit Civil (duke përfshirë menaxhimin dhe ekzekutimin e buxhetit).

Niveli i punës së kryer nga Zyra e Auditorit të Përgjithshëm për të përfunduar auditimin për vitin 2013 pasqyron drejtpërsëdrejti cilësinë e kontrollit të brendshëm të zbatuar nga menaxhmenti.

Opinion

Shtojca I, shpjegon llojet e ndryshme të opinionëve të aplikuar nga Zyra e Auditorit të Përgjithshëm. Opinioni i Auditorit të Përgjithshëm është:

Pasqyrat financiare *prezantojnë një pamje të drejtë dhe të vërtetë në të gjitha aspektet materiale (ISSAI 200 Opinion i Pamodifikuar).*

Konkluzioni i përgjithshëm

Bazuar në detajet e paraqitura në secilën pjesë të këtij raporti, konkluzioni ynë i përgjithshëm është se:

Menaxhmenti i Autoritetit të Aviacionit Civil kishte dizajnuar një sistem të mirë të kontrollit të brendshëm dhe menaxhimit financiar. Kontrollat efektive kanë siguruar që menaxhimi i buxhetit të behët në pajtueshmëri të plotë me parimet e mirëfillta të menaxhimit financiar.

Nga aspekti i rëndësisë me të ulët si fushë specifike për përmirësim dhe zhvillim të mëtejshëm mbetet regjistrimi dhe raportimi i pasurisë.

Ne nuk kemi ndonjë çështje me prioritet të lartë për të raportuar në këtë pjesë.

Përgjigja e Menaxhmentit - auditimi 2013

Menaxhmenti është pajtuar me të gjeturën tonë të auditimit dhe është zotuar se do të adresojnë rekomandimin e dhënë.

1 Fushëveprimi i auditimit dhe metodologjia

Është përgjegjësi e Autoritetit të Aviacionit Civil (AAC) të përgatisë pasqyrat vjetore financiare (PVF) sipas Standardeve Ndërkombëtare të Kontabilitetit në Sektorin Publik për “Raportimin Financiar në bazë të Kontabilitetit të Parasë së Gatshme” dhe kërkesave të tjera specifike. Zyra e Auditorit të Përgjithshëm (ZAP) është përgjegjëse për kryerjen e auditimit të rregullsisë që përfshin ekzaminimin dhe vlerësimin e pasqyrave financiare dhe të dhënave tjera financiare si dhe dhënien e opinionëve:

- Nëse pasqyrat financiare japin një pamje të drejtë dhe të vërtetë të llogarive dhe çështjeve financiare për periudhën e auditimit;
- Nëse të dhënat financiare, sistemet dhe transaksionet janë në pajtim me ligjet dhe rregulloret në fuqi;
- Për përshtatshmërinë e funksioneve të kontrollit të brendshëm; dhe
- Për të gjitha çështjet të cilat dalin apo kanë të bëjnë me auditimin.

Ne kemi shqyrtuar kontrollet menaxheriale, për të përcaktuar shkallën deri ku mund të mbështetemi në to, për përcaktimin e testimit të hollësishëm, i cili është i nevojshëm për të siguruar nivelin e nevojshëm të dëshmimeve, për të mbështetur opinionin e Auditorit të Përgjithshëm (AP) dhe fokusin e auditimit tonë të pajtueshmërisë.

Pjesët e mëposhtme ofrojnë një përmbledhje më të detajuar të të gjeturave tona të auditimit me theks të veçantë në vëzhgimet dhe rekomandimet në çdo fushë të rishikimit. Një vlerësim i mënyrës se si Menaxhmenti i ka adresuar rekomandimet e bëra në vitin 2012 mund të gjendet në Shtojcën II.

Për të qenë më i plotë, ne kemi përfshirë çështjet e identifikuara gjatë auditimit të ndërmjetëm aty ku ato kanë mbetur relevante. Të gjeturat tona janë definuar si:

Të prioritetit të lartë – Çështje të cilat mund të rezultojnë në dobësi materiale në kontrollin e brendshëm dhe ku veprimi i marrë do të ofrojë mundësinë për përmirësimin e efikasitetit dhe efektivitetit të kontrolleve të brendshme; dhe

Të prioritetit të mesëm - Çështje të cilat mund të mos rezultojnë në dobësi materiale, por ku veprimi i marrë do të ofrojë mundësinë për përmirësimin e efikasitetit dhe efektivitetit të kontrolleve të brendshme.

Procedurat tona kanë përfshirë një rishikim të kontrolleve të brendshme dhe sistemeve të kontabilitetit dhe procedurat vetëm deri në atë masë që konsiderohet e nevojshme për kryerjen efektive të auditimit. Të gjeturat e auditimit nuk duhet të konsiderohen sikur përfaqësojnë një pasqyrë gjithëpërfshirëse të të gjitha dobësive të cilat ekzistojnë, apo edhe të të gjitha përmirësimeve që mund të bëhen në sistemet dhe procedurat që kanë funksionuar. Të gjeturat që konsiderohen si me prioritet të ulët do ti raportohen veçmas stafit të financave.

2 Pasqyrat vjetore financiare dhe obligimet e tjera për raportimin e jashtëm

Konkluzioni i përgjithshëm

Rishikimi ynë i PVF-ve merr parasysh pajtueshmërinë me kornizën raportuese si dhe cilësinë dhe saktësinë e informacionit të regjistruar në pasqyrat financiare. Ne gjithashtu e marrim parasysh deklaratën e bërë nga Zyrtari Kryesor Administrativ(ZKA) dhe Zyrtari Kryesor Financiar (ZKF), kur draft PVF-të të dorëzohen në Qeveri.

Deklarata në lidhje me prezantimin e PVF-ve përfshin një numër të pohimeve për sa i përket pajtueshmërisë me kornizën raportuese dhe cilësinë e informacionit në kuadër të pasqyrave financiare. Disa deklarata kanë për qëllim t'i ofrojnë Qeverisë sigurinë se të gjitha informatat relevante janë ofruar për të siguruar se mund të ndërmerret një auditim gjithëpërfshirës.

AAC ka arritur të dorëzoj me kohë të gjitha raportet të cilat kërkohen me kornizën e aplikueshme ligjore. PVF-të kanë përmbushur kërkesat e SNKSP "Raportimi Financiar sipas Kontabilitetit të Parasë së Gatshme" dhe Rregullës Financiare nr. 03/2013. Ato ofronin informata të sakta dhe të plota në lidhje me ngjarjet dhe transaksionet e prezantuara.

2.1 Opinioni i Auditimit

Opinion i pamodifikuar¹

Sipas opinionit tonë pasqyrat financiare prezantojnë një pamje të drejtë dhe të vërtetë në të gjitha aspektet materiale **(ISSAI 200 Opinion i Pamodifikuar)**.

¹ Termi „opinion i pamodifikuar“ është ekuivalent me termin „opinion i pakualifikuar“ i përdorur në versionin paraprak të Raportit Vjetor. Terminologjia e re është në pajtim me standardet të reja të INTOSAI-t (ISSAI 200). Për më shumë informacion referohu në shtojcën I.

2.2 Pajtueshmëria me kërkesat për raportim në PVF

Përshkrimi

PVF-të duhet të jenë në përputhje me kornizën e caktuar raportuese. Ne kemi marrë parasysh:

- Pajtueshmërinë me Rregulloren MF - Nr 03/2013 për PVF-të e organizatave buxhetore;
- Kërkesat e LMFP-së nr. 03/L-048 dhe ndryshim plotësimet e tij; dhe
- Kërkesat e rregullores 01/2013/MF - Shpenzimi i parave publike dhe rregullores MF-nr. 02/2013 për menaxhimin e pasurive jo financiare të organizatave buxhetore.

Ne nuk kemi asnjë çështje për të ngritur në lidhje me këto kërkesa.

2.3 Pajtueshmëria me kërkesat tjera për raportim të jashtëm

Përshkrimi

Përveç hartimit të PVF-ve, nga AAC kërkohet të adresojë obligimet për raportim të jashtëm si në vijim:

- Kërkesat Buxhetore;
- Raportet tremujore, duke përfshirë pasqyrat financiare nëntë mujore;
- Raportet operative vjetore (të përformancës);
- Draft Plani dhe plani përfundimtar i prokurimit;
- Raportet mbi borxhet e dorëzuara;
- Raportet mbi kontrollet e brendshme, duke përfshirë raportin e vetëvlerësimit;
- Planin e veprimit për implementimin e rekomandimeve; dhe
- Inventarizimin dhe regjistrimin e pasurive.

Te gjitha kërkesat për raportim të jashtëm janë përmbushur me kohë nga AAC.

3 Rekomandimet e vitit paraprak

Konkluzioni i përgjithshëm

AAC ka treguar gatishmëri të plotë për të adresuar rekomandimin e dhëne në raportin e auditimit për vitin 2012. Ne e inkurajojmë menaxhmentin që të merr masat dhe veprimet e duhura për të adresuar edhe rekomandimin e këtij viti.

Përshkrimi

Raporti ynë i auditimit për PVF-të e vitit 2012 të AAC-së ka rezultuar më një (1) rekomandim. AAC-ja ka përgatitur një plan veprimi duke theksuar se rekomandimi ynë do të adresohet me kohë.

Në auditimin e PVF-ve për vitin 2013, ne vërejtëm se AAC kishte arritur të adresoj plotësisht rekomandimin e dhëne. Për një përshkrim më të plotë të rekomandimeve dhe se si janë adresuar ato, shih Shtojcën II.

Rekomandimi

Ne nuk kemi rekomandime në këtë fushë.

4 Menaxhimi Financiar dhe Kontrolli

4.1 Konkluzioni i përgjithshëm

Qasja jonë e auditimit është fokusuar në të kuptuarit dhe vlerësimin e veprimeve të ndërmarra nga menaxhmenti për të siguruar menaxhim financiar dhe kontroll efektiv dhe të rezultateve nga këto veprime. Për sisteme individuale financiare, ne kërkojmë të identifikojmë nivelin në të cilin operojnë kontrollet aktuale. Ky nivel, për shembull, mund të jetë aktiviteti monitorues i ndërmarrë nga menaxhmenti i lartë apo kontrollet operative të nivelit më ulët. Ne konsiderojmë se kontrollet janë të dizajnuara mirë, janë zbatuar siç është planifikuar dhe funksionojnë në mënyrë efektive. Kjo kërkon një vlerësim të strukturave, proceseve dhe linjave të llogaridhënies të prezantuara nga menaxhmenti, duke përfshirë rolin e ndërmarrë nga Auditimi i Brendshëm.

Menaxhmenti i AAC kishte dizajnuar një sistem të mirë të kontrollit të brendshëm dhe menaxhimit financiar. Kontrollet efektive kanë siguruar që menaxhimi i buxhetit të behët në pajtueshmëri të plotë me parimet e mirëfillta të menaxhimit financiar.

Nga aspekti i rëndësisë me të ulët si fushë specifike për përmirësim dhe zhvillim të mëtejshëm mbetet regjistrimi dhe raportimi i pasurisë.

4.2 Planifikimi dhe realizimi i buxhetit

Përshkrimi

Ne kemi shqyrtuar burimin e fondeve buxhetore për AAC-në, shpenzimet e fondeve sipas kategorive ekonomike dhe inkasimin e të hyrave për buxhetin e Kosovës. Kjo është paraqitur në tabelat e mëposhtme:

Tabela 1. Burimet e fondeve buxhetore – realizimi ndaj buxhetit (në €).

Përshkrimi	Buxheti fillestar	Buxheti Final	2013 Realizimi	2012 Realizimi	2011 Realizimi
Burimet e Fondeve:	782,881	782,881	729,460	731,568	715,316
Granti i Qeverisë -Buxheti	782,881	782,881	729,460	731,568	0
Të hyrat vetjake	0	0	0	0	715,316

Nga të dhënat e prezantuara në tabelë shihet se AAC, nuk kishte ndryshime në mes të buxhetit fillestar dhe final.

Tabela 2. Shpenzimet e fondeve sipas kategorive ekonomike- realizimi ndaj buxhetit (në €).

Përshkrimi	Buxheti fillestar	Buxheti Final ²	2013 Realizimi	2012 Realizimi	2011 Realizimi
Shpenzimet e fondeve sipas kategorive ekonomike:	782,881	782,881	729,460	731,568	715,316
Pagat dhe Mëditjet	492,508	492,508	459,035	379,386	385,747
Mallrat dhe Shërbimet	274,330	274,330	258,700	339,108	314,133
Komunalit	16,043	16,043	11,725	13,074	15,436

Gjatë vitit 2013 AAC, kishin shfrytëzuar 93% të buxhetit final. Realizimi i mirë i buxhetit vërehet edhe sipas kategorive ekonomike, me përjashtim të shpenzimeve komunale (73%).

Trendi i shpenzimeve ndërmjet viteve është i ngjashëm dhe nxjerr në pah një nivel të vazhdueshëm dhe konsistent të ekzekutimit të buxhetit sipas planit të rrjedhjes së parasë.

Tabela 3. Të hyrat e inkasuara për buxhetin e Kosovës - realizimi ndaj buxhetit (në €)

Përshkrimi	Buxheti fillestar	Buxheti Final	2013 Pranimet	2012 Pranimet	2011 Pranimet
Të hyrat nga tarifat e sigurisë së pasagjerëve			1,634,706	1,489,450	1,286,414
Të hyrat nga tarifat për licenca/certifikata			21,835	8,700	2.900
Totali	1,300,000	1,300,000	1,656,541	1,498,150	1,289,314

Të hyrat e gjeneruara nga AAC gjatë vitit 2013 ishin gjithsej 1,565,541€. Në raport me planifikimin të hyrat ishin për afro 22% me të larta, ndërsa në raport me të hyrat e vitit 2012 janë rritur rreth 11%.

Rekomandimi

Ne nuk kemi rekomandime në këtë fushë.

² Buxheti Final- buxheti i aprovuar nga Kuvendi që është përshtatur vazhdimisht nga Ministria e Financave

4.3 Të hyrat

Përshkrimi

AAC-ja ka një gamë kontrollesh që kanë të bëjnë me mbledhjen dhe raportimin e të hyrave, duke përfshirë edhe prezantimin e tyre në PVF.

Gjatë vitit 2013, AAC kishte inkasuar 1,656,541€, me një tejkalim të planit për afro 22%. Të gjitha të hyrat janë alokuar në Buxhetin e Kosovës.

Burimi i të hyrave rrjedh nga tarifat për sigurinë e pasagjerëve, si dhe nga lëshimi i licencave dhe çertifikatave. Tarifa e sigurisë së udhëtarëve që udhëtojnë me fluturime komerciale nga Kosova janë të përcaktuara me Rregulloren 07/2008, ndërsa përcaktimi i tarifës për dhënien e licencave/çertifikatave me Rregulloren 07/2011.

Rekomandimi

Ne nuk kemi rekomandime në këtë fushë.

4.4 Shpenzimet

4.4.1 Prokurimi

Përshkrimi

Gjatë vitit 2013, AAC kishte nënshkruar 16 kontrata në vlerë 24,675€. Prej tyre, ne testuam gjashtë (6) kontrata, duke përfshirë kontratat me vlera me të larta (45% të vlerës së përgjithshme të kontratave).

Ne kemi rishikuar procesin e blerjeve përmes prokurimit për të vlerësuar nëse shpenzimet janë realizuar në pajtueshmëri me kërkesat e dispozitave të Ligjit të Prokurimit Publik (LPP).

Ne konkludojmë se proceset e prokurimit janë menaxhuar në pajtim me kërkesat e LPP-së.

Rekomandimi

Ne nuk kemi rekomandime në këtë fushë.

4.4.2 Shpenzimet jo përmes prokurimit

Përshkrimi

Në kategorinë e shpenzimeve tjera për të cilat nuk nevojiten të zhvillohen procedura të prokurimit, ne testuam disa mostra, që përfshijnë avancet e udhëtimeve jashtë vendit, shpenzimet e telefonit, shpenzimet e tjera kontraktuese si dhe shpenzimet e realizuara nga paraja e imët. Ne vërejtëm se pagesat e testuara ishin procesuar në pajtueshmëri me kërkesat ligjore.

Rekomandimi

Ne nuk kemi rekomandime në këtë fushë.

4.4.3 Kompensimet (pagat dhe mëditjet)

Përshkrimi

Shpenzimet e pagave dhe mëditjeve për vitin 2013 ishin në vlerë prej 459,035€.

Për të mbuluar auditimin e kësaj kategorie në kemi rishikuar listat e pagave si dhe kemi krahasuar të dhënat e prezantuara nga Thesari, SIMFK dhe prezantimin e tyre në PVF. Po ashtu kemi testuar mostra, përfshirë dosjet e personelit dhe procedurat e rekrutimit të realizuara gjatë vitit 2013. Ne kemi konstatuar së AAC ka vendosur sisteme të mira të kontrollit mbi fushën e kompensimeve.

Rekomandimi

Ne nuk kemi rekomandime në këtë fushë.

4.5 Pasuritë dhe detyrimet

4.5.1 Pasuritë kapitale dhe jo-kapitale

Përshkrimi

Sipas regjistrit kontabël, pasuria kapitale me vlerë mbi 1,000€ është 10,469€, ndërsa pasuria jo-kapitale me vlerë nën 1,000€ është 45,282€.

Ne kemi rishikuar nëse procesi i regjistrimit dhe mënyra e mbajtjes së evidencës është në pajtueshmëri me kërkesat e Rregullores MF-nr. 02/2013, për menaxhimin e pasurisë jo financiare të organizatave buxhetore. Gjithashtu, ne kemi verifikuar nëse ekziston fizikisht pasuria e evidentuar në regjistrat e pasurisë.

Inventari që posedon AAC është i pajisur me bar-kode përkatëse, duke ngarkuar secilin zyrtarë që e posedon në shfrytëzim. Në fund të vitit ishte kryer edhe inventarizimi i pasurisë. Ne kemi konstatuar se AAC, kishte menaxhuar pasuritë e veta në përputhje me praktikatat e mira menaxheriale dhe me kornizën ligjore në fuqi, me përjashtim të çështjes së identifikuar në vijim:

Çështja 1 - Regjistri i pasurive nën 1,000€ ishte i mbivlerësuar - Prioriteti i mesëm

- | | |
|----------------------|---|
| E gjetura | Regjistri kontabël i pasurisë ishte i plotë dhe përmbante të gjitha pasuritë me vlerë mbi 1,000€, mirëpo regjistri i pasurisë (E-pasuria) i cili përmban pasuritë me vlerë nën 1,000€ nuk ishte i saktë. Ai përveç pasurive me vlerë nën 1,000€ përmbante edhe pasuritë me vlerë mbi 1,000€. Andaj ky regjistër ishte mbivlerësuar për 10,469€. |
| Rreziku | Regjistrimi i dyfishtë i pasurisë në vlerë 10,469€ ka bërë që regjistri i pasurisë jo kapitale në vlerë nën 1,000€ të jetë i mbivlerësuar. |
| Rekomandimi 1 | Drejtori i Përgjithshëm i AAC-së duhet të siguroj se është azhurnuar regjistri i pasurisë (E-pasuria) duke larguar pasuritë me vlerë mbi 1,000€. |

4.5.2 Trajtimi i të arkëtueshmeve

Përshkrimi

Të arkëtueshmet e AAC-së të paraqitura në PVF, janë 102,174€. Këto ndërlidhen me memorandumun e lidhur në mes të AAC-së dhe Kompanisë "Limak Kosova", sipas të cilës mjetet transferohen në llogarinë e AAC-së 45 ditë pas përfundimit të çdo muaji.

Rekomandimi

Ne nuk kemi rekomandime në këtë fushë.

4.5.3 Trajtimi i borxheve

Përshkrimi

AAC në vitin 2013 ka raportuar obligime të papaguara në pajtim me kërkesat e rregullores financiare nr. 02/2013/MF për raportimin e obligimeve të papaguara të organizatave buxhetore dhe në pajtim me rregulloren MF - Nr 03/2013 për PVF-të e organizatave buxhetore.

Pasqyra e obligimeve të papaguara të AAC-së ndaj furnitorëve në fund të vitit 2013 ishte në shumë prej 1,358€. Këto detyrime janë bartur për t'u paguar në vitin 2014.

Ne gjithashtu kemi rishikuar nëse obligimet e mbetura në fund të vitit 2013 janë paguar në fillim të vitit 2014. Bazuar në këto teste ne vërejtëm se këto obligimet janë paguar në fillim të këtij viti.

Rekomandimet

Ne nuk kemi rekomandime në këtë fushë.

4.6 Sistemi i auditimit të brendshëm

Përshkrimi

AAC-ja nuk i plotëson kriteret për themelimin e Njesisë së Auditimit të Brendshëm (NJAB) sipas U/A nr. 23/2009. Megjithatë, udhëzimi i lartpërmendur rregullon rastet kur organizatat nuk i plotësojnë kriteret për auditim të brendshëm dhe ofron mënyra tjera të sigurimit të këtyre shërbimeve.

Menaxhmenti i AAC, këtë çështje e ka ngritur tek Komisioni për Mbikëqyrjen e Financave Publike. Komisioni ka ardhur në përfundim se Auditimin e brendshëm për Organizata Buxhetore të cilat nuk plotësojnë kriteret për themelimin e NJAB-së, duhet të kryhen nga Departamenti i auditimit të brendshëm në kuadër të MF-së.

Pas kërkesës së AAC-së, Departamenti i NJAB në kuadër të MF-së gjatë vitit 2013 ka kryer një auditim të brendshëm në AAC lidhur me funksionimin e administratës së AAC për vitin 2012 dhe gjashtëmuorin e parë të vitit 2013. Konstatimi i NJAB ishte se AAC-së ka kontrolle të brendshme funksionale dhe efektive.

Rekomandimet

Ne nuk kemi rekomandime në këtë fushë.

Shtojca I: Shpjegim i llojeve të ndryshme të opinioneve të aplikuara nga ZAP

(e shkëputur nga ISSAI 200)

Forma e opinionit

147. Auditori duhet të japë një **opinion të pa-modifikuar** nëse arrin në përfundimin se pasqyrat financiare janë përgatitur, në të gjitha aspektet materiale, në pajtim me kornizën e zbatueshme financiare.

Nëse auditori, bazuar mbi dëshmitë e marra të auditimit, arrin në përfundimin se pasqyrat financiare si tërësi përmbajnë anomali materiale ose nuk arrin të marrë dëshmi të mjaftueshme auditimi për të nxjerrë përfundimin se pasqyrat financiare si tërësi nuk përmbajnë anomali materiale, atëherë ai duhet të modifikojë opinionin në raportin e auditorit sipas pjesës që flet për 'Përcaktimin e llojit të modifikimit që i bëhet opinionit të auditorit'.

148. Nëse pasqyrat financiare të përgatitura sipas kërkesave të një kornize për prezantim të drejtë nuk arrijnë të japin një paraqitje të drejtë, auditori duhet të diskutojë çështjen me menaxhmentin dhe, varësisht nga kërkesat e kornizës së zbatueshme për raportim financiar dhe nga mënyra se si zgjidhet çështja, të përcaktojë nëse është e nevojshme të modifikojë opinionin e auditimit.

Modifikimet që i bëhen opinionit në raportin e auditorit

151. Auditori duhet të modifikojë opinion në raportin e auditorit në rast se, duke u bazuar në dëshmitë e marra të auditimit, arrin në përfundimin se pasqyrat financiare si tërësi përmbajnë gabime materiale, ose në qoftë se auditori nuk ka mundur të marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme për të nxjerrë përfundimin se pasqyrat financiare si tërësi nuk përmbajnë anomali materiale. Auditorët mund të japin tre lloje opinionesh të modifikuara: opinion të kualifikuar, opinion të kundërt dhe mohim të opinionit.

Përcaktimi i llojit të modifikimit që i bëhet opinionit të auditorit

152. Vendimi se cili lloj i opinionit të modifikuar është i përshtatshëm varet nga:

Natyra e çështjes që i jep shkas modifikimit – d.m.th nëse pasqyrat financiare përmbajnë anomali materiale ose, në rast se ishte e pamundur për të marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme, mund të përmbajnë anomali materiale; dhe

Gjykimi i auditorit rreth përhapjes së efekteve ose efekteve të mundshme që çështja ka në pasqyrat financiare.

153. Auditori duhet të japë një **opinion të kualifikuar nëse**: (1) pasi ka marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme, auditori arrin në përfundimin se anomali, ose individualisht ose së bashku, janë materiale por nuk janë përhapur në pasqyrat financiare, ose (2) nëse auditori nuk ka mundur të marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme në të cilat të bazojë një opinion, por arrin në përfundimin se efektet e çdo gabimi të pazbuluar mbi pasqyrat financiare kanë mundur të jenë materiale por jo të përhapura.

154. Auditori duhet të japë një **opinion të kundërt nëse**, pasi ka marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme, auditori arrin në përfundimin se anomali, ose individualisht ose së bashku, janë edhe materiale edhe të përhapura në pasqyrat financiare.

155. Auditori duhet japë **mohim të opinionit nëse**, pasi nuk ka mundur të marrë dëshmi auditimi të mjaftueshme dhe të përshtatshme në të cilat të bazojë një opinion, auditori arrin në përfundimin se efektet e çdo gabimi të pazbuluar mbi pasqyrat financiare kanë mundur të jenë edhe materiale edhe të përhapura. Nëse, pas pranimit të angazhimit, auditori bëhet i vetëdijshëm se menaxhmenti ka imponuar një kufizim të fushëveprimit të auditimit, për të cilin auditori konsideron se mund të rezultojë në nevojën për të shprehur një opinion të kualifikuar ose mohim opinionit mbi pasqyrat financiare, auditori duhet të kërkojë nga menaxhmenti ta heqë atë kufizimin.

Nëse auditori jep një opinion të modifikuar, ai duhet të modifikojë edhe titullin për të korresponduar me llojin e opinionit i shprehur. ISSAI 1705 jep udhëzime shtesë rreth gjuhës specifike që duhet përdorur kur jepet një opinion dhe për të përshkruar përgjegjësinë e auditorit. Ajo gjithashtu përfshin shembuj ilustrues të raporteve.

Paragrafët e Theksimit të Çështjes dhe paragrafët e Çështjeve të Tjera në raportin e auditorit

157. Nëse auditori e konsideron të nevojshme për të tërhequr vëmendjen e përdoruesve në një çështje të paraqitur ose shpalosur në pasqyrat financiare, e cila është sa e rëndësishme aq edhe thelbësore që ata të kuptojnë pasqyrat financiare, por ka prova të mjaftueshme e të përshtatshme se çështja nuk përmban anomali materiale në pasqyrat financiare, auditori duhet të përfshijë një paragraf të Theksimit të Çështjes në raportin e tij. Paragrafët për Theksimin e Çështjes duhet t'i referohen vetëm informacionit të paraqitur ose shpalosur në pasqyrat financiare.

158. Një paragraf i Theksimit të Çështjes duhet:

- Të përfshihet menjëherë pas opinionit;
- Të ketë titullin 'Theksim i Çështjes' ose ndonjë titull tjetër të përshtatshëm;
- Të përmbajë një referencë të qartë ndaj çështjes që theksohet dhe të tregojë se në ç'pjesë të pasqyrave financiare mund të gjenden shpalosjet relevante që e përshkruajnë plotësisht çështjen; dhe
- Të tregojë se opinionit i auditimit nuk është modifikuar për sa i përket çështjes të theksuar.

159. Nëse auditori e konsideron të nevojshme për ta komunikuar një çështje, përveç atyre që janë paraqitur ose shpalosur në pasqyrat financiare, e cila, në gjykimin e auditorit, është e rëndësishme për përdoruesit në mënyrë që ta kuptojnë auditimin, përgjegjësitë e auditorit apo raportin e auditimit, dhe me kusht që kjo nuk është e ndaluar me ligj ose rregullore, duhet të përpilohet një paragraf me titullin "Çështje Të Tjetra", apo ndonjë titull tjetër të përshtatshëm. Ky paragraf duhet të paraqitet menjëherë pas opinionit dhe pas çdo paragrafi të Theksimit të Çështjes

Shtojca II: Rekomandimet e vitit paraprak

Komponenta e Auditimit	Rekomandimet e dhëna	Rekomandimet plotësisht të adresuara	Rekomandimet pjesërisht të adresuara	Rekomandimet e pa adresuara
5. Sistemi i Auditimit të Brendshëm	Të konsideroj shtrirjen e rolit të menaxherit të cilësisë në rishikimin e kontrolleve të brendshme që lidhen me sistemet financiare për të siguruar funksionimin efektiv të tyre.	Po		